RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 55.051/3
van 11 februari 2014

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende wijziging van het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed en het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang’

Op 14 januari 2014 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘houdende wijziging van het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed en het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 4 februari 2014. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, Jan VELAERS en Lieven DENYS, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 11 februari 2014.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het ontwerp strekt ertoe het decreet van 29 maart 2002 ‘tot bescherming van varend erfgoed’ op verscheidene uiteenlopende punten te wijzigen. Tevens wordt één artikel uit het decreet van 24 januari 2003 ‘houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang’ aangepast.

De wijzigingen aan het decreet van 29 maart 2002 omvatten onder meer:

- de wijziging van de definitie van het begrip “varend erfgoed”;

- het invoegen van een hoofdstuk met betrekking tot het vaststellen door de Vlaamse Regering van de inventaris van het varend erfgoed;

- het invoeren van een verplicht advies van de Vlaamse Commissie voor Varend Erfgoed[2] (hierna: de commissie) alvorens de Vlaamse Regering overgaat tot de voorlopige bescherming van varend erfgoed en van een facultatief advies bij de definitieve bescherming ervan;

- het beperken van de termijn gedurende welke de rechtsgevolgen van een voorlopige bescherming van toepassing zijn tot negen maanden, zij het verlengbaar met maximaal drie maanden;

- het preciseren van het moment waarop de rechtsgevolgen van een voorlopige en van een definitieve bescherming van toepassing zijn;

- het nader regelen van de voorlopige en definitieve opheffing van een besluit tot definitieve bescherming;

- het machtigen van de Vlaamse Regering om de algemene voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud van beschermd varend erfgoed vast te stellen en het invoeren van een meldingsplicht voor het uitvoeren van handelingen aan of in beschermd varend erfgoed en voor het wijzigen van de vaste ligplaats;

---

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Thans nog de afdeling Varend Erfgoed van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vermeld in het decreet van 3 maart 1976 ‘tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten’ (zie het huidige artikel 2, 5°, van het decreet van 29 maart 2002, dat gewijzigd zal worden bij de inwerkingtreding van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

- het invoeren van het verbod om beschermd varend erfgoed buiten de Vlaamse Gemeenschap te brengen zonder toelating van het agentschap[3];

- het invoeren van de mogelijkheid om onderhoudspremies toe te kennen voor werkzaamheden aan of in beschermd varend erfgoed (naast de reeds bestaande beheerspremies voor het uitvoeren van het beheersprogramma);

- het strafbaar stellen van bepaalde handelingen;

- het invoeren van een alternatieve bestuurlijke geldboete en een exclusieve bestuurlijke geldboete die opgelegd kunnen worden met toepassing van de regels bepaald in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 (hierna: het Onroerenderfgoeddecreet);

- het van toepassing verklaren van de handhavingsregels uit dat laatste decreet inzake raadgeving, aanmaning en vaststelling van misdrijven en inbreuken, rechterlijke herstelmaatregelen, bestuurlijke maatregelen (stakingsbevel, bestuursdwang en last onder dwangsom) en minnelijke schikking;

- het bepalen voor beschermd varend erfgoed wanneer het decreet van 24 januari 2003 van toepassing is, dan wel het decreet van 29 maart 2002, in het bijzonder inzake de toelating om beschermd varend erfgoed buiten de Vlaamse Gemeenschap te brengen.

BEVOEGDHEID VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

3. Het ontwerp heeft in beginsel betrekking op de aangelegenheid van het cultureel patrimonium als bedoeld bij artikel 4, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.[4]

Wat betreft artikel 16, 5°, van het ontwerp (ontworpen artikel 8, § 5, van het decreet van 29 maart 2002), waarbij een verbod wordt ingesteld om beschermd varend erfgoed buiten de Vlaamse Gemeenschap te brengen zonder toelating van het agentschap, moet worden verwezen naar hetgeen de Raad van State over een gelijkaardige bepaling heeft uiteengezet in advies 54.908/3 van 24 januari 2014 over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, wat betreft de definitie van 'topstuk' en tot omzetting van de verordening (EG) nr. 116/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de uitvoer van cultuurgoederen’[5]:

> “Een afzonderlijk onderzoek dient evenwel te worden gewijd aan de artikelen 8 tot 12 en 24 van het ontwerp. De vraag rijst immers of het regelen van de toestemming om een topstuk buiten de Vlaamse Gemeenschap te brengen en van de vergunning voor

[3] Dit is de entiteit die door de Vlaamse Regering belast wordt met de beleidsvoorbereiding, de beleidsuitvoering, de beleidsmonitoring en de beleidsevaluatie inzake onroerend erfgoed, zijnde het agentschap Onroerend Erfgoed.

[4] Zie daarover omstandig adv.RvS 30.263/3 van 6 februari 2001 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 29 maart 2002, *Parl.St.* Vl.Parl. 2001-02, nr. 998/1, 16-21.

[5] *Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2431/1.

uitvoer buiten het douanegebied van de Europese Unie tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoort, dan wel valt onder de federale bevoegdheid inzake contingenten en vergunningen (artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

In de memorie van toelichting wordt dienaangaande het volgende vooropgesteld:

‘Voor wat betreft het vanuit de Vlaamse Gemeenschap buiten de Europese Unie brengen van cultuurgoederen is er sprake van een samenloop met de federale bevoegdheid op het vlak van de contingenten en vergunningen (artikel, § 1, VI, tweede lid, 8° van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, ook verder aangehaald).

De bescherming van het roerend cultureel erfgoed bestaat uit twee pijlers. Enerzijds moet er voor gezorgd worden dat het erfgoed in goede staat bewaard blijft, hetgeen impliceert dat er een beleid wordt gevoerd dat goede bewaarcondities creëert (zo bijvoorbeeld in goed uitgeruste musea) en dat ook de nodige conservatoire en restauratieve maatregelen voorziet voor cultuurvoorwerpen en verzamelingen die materieel dreigen teloor te gaan. Anderzijds moet er voor gezorgd worden dat het belangrijkste roerend cultureel erfgoed binnen de Gemeenschap en het land bewaard blijft. Deze laatste doelstelling wordt binnen de Europese Unie nagestreefd door de uitvoer van cultuurgoederen te onderwerpen aan een voorafgaandelijke vergunning.

Uitvoervergunningen in hun algemeenheid vormen, in toepassing van artikel 6, § 1, VI, tweede lid, 8° van de bijzondere Wet van 8 augustus 1980 een bevoegdheid van de Federale overheid. Voor wat specifiek de uitvoervergunningen voor cultuurvoorwerpen betreft, is er echter ook sprake van een duidelijke impliciete bevoegdheid voor de gemeenschappen (artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen).

Voor de toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 gelden volgende voorwaarden

1° de voorgestelde afwijking moet noodzakelijk zijn voor de uitoefening van een aan de gemeenschappen toegewezen bevoegdheid;

2° de betrokken aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling,

3° de weerslag van de afwijking op de betrokken aangelegenheid is marginaal.

Zonder een regeling die de Gemeenschappen toelaat om te toetsen of cultuurvoorwerpen die buiten België gebracht zullen worden, al dan niet behoren tot het 'nationaal erfgoed', is het voor de Gemeenschappen immers onmogelijk om een adequaat beleid te voeren op het vlak van de bescherming van hun roerend cultureel erfgoed. Het vermijden van de ongewenste uitvoer van cultuurvoorwerpen vormt het cruciale onderdeel van de diverse wetgevingen tot bescherming van het roerend cultureel erfgoed binnen de EU. Het is dan ook noodzakelijk dat de voor de bescherming van het cultureel erfgoed bevoegde overheden in België over dit voor hun beleid noodzakelijke en onmisbare instrument kunnen beschikken.

De betrokken aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling. De voorgestelde regeling is proportioneel en grijpt niet op onredelijk wijze in op de federale bevoegdheden.

Ook de Federale overheid is overigens die mening toegedaan. Dit blijkt onder meer uit het Europees Publicatieblad van 10 maart 2012 (2012/C72/08). In dat nummer werden de instanties bevoegd voor het afleveren van vergunningen tot uitvoer van cultuurgoederen buiten de Europese Unie. Het gaat om door de lidstaten aangeleverde lijsten. De Federale overheid gaf, voor wat België betreft, aan dat het de drie Gemeenschappen zijn die deze vergunningen afleveren. Deze melding is ook consistent met de praxis in deze. Sedert 1993 leveren de Gemeenschappen voor België de vergunningen af die de EU oplegt voor het EU brengen van cultuurgoederen.'

De gemeenschappen kunnen inderdaad, minstens op grond van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, bevoegd worden geacht om het (definitief) brengen van een topstuk naar het buitenland aan een toestemming te verbinden en om de vergunning, als bedoeld bij verordening (EG) nr. 116/2009, om een topstuk buiten het douanegebied van de Europese Unie te brengen, nader te regelen."

Dezelfde redenering kan worden gevolgd voor artikel 16, 5°, van het ontwerp.

ALGEMENE OPMERKINGEN

4.1. Bij de ontworpen artikelen 13/1, 13/2 en 13/3 van het decreet van 29 maart 2002 (artikelen 22 tot 24 van het ontwerp) worden bepalingen van het Onroerenderfgoeddecreet van toepassing verklaard. Er wordt bepaald dat de misdrijven vermeld in het ontworpen artikel 13/1, § 1, van het decreet van 29 maart 2002 bestraft worden met een bestuurlijke boete volgens de bepalingen van hoofdstuk 11, afdeling 2, onderafdeling 4, van het Onroerenderfgoeddecreet, dat het niet naleven van de kennisgevings- en meldingsplichten, vermeld in de opgesomde (deels te wijzigen) bepalingen van het decreet van 29 maart 2002, wordt bestraft met een exclusieve bestuurlijke geldboete volgens de bepalingen van hoofdstuk 11, afdeling 2, onderafdeling 3, van het Onroerenderfgoeddecreet, en dat de bepalingen van hoofdstuk 11, afdeling 3 tot 7, van het Onroerenderfgoeddecreet (zijnde de bepalingen inzake raadgeving, aanmaning en vaststelling van misdrijven en inbreuken, rechterlijke herstelmaatregelen en bestuurlijke maatregelen als stakingsbevel, bestuursdwang en last onder dwangsom, en de bepalingen inzake de minnelijke schikking) van toepassing zijn op de misdrijven en de inbreuken vermeld in de ontworpen artikelen 13/1 en 13/2 van het decreet van 29 maart 2002.

4.2.1. Het van toepassing verklaren van bepalingen van een ander decreet kan leiden tot toepassingsproblemen, hetgeen te vermijden is, zeker in bepalingen met betrekking tot handhaving en sancties, waarbij de rechten en de plichten van alle betrokkenen zeer duidelijk moeten worden bepaald. Indien dit niet het geval is, kan dat leiden tot rechtsonzekerheid bij de betrokkenen. Bovendien bestaat het risico dat deze betrokkenen de geldigheid van bepaalde handhavingsmaatregelen en sancties in rechte zullen betwisten indien de draagwijdte van de ter zake toepasselijke ontworpen bepalingen niet duidelijk is.

Dat er effectief onduidelijkheden bestaan bij de van toepassing verklaarde bepalingen, moge blijken uit de volgende voorbeelden.

4.2.2. Bij het ontworpen artikel 13/1, § 2, van het decreet van 29 maart 2002 wordt artikel 11.2.6, § 4, van het Onroerenderfgoeddecreet van toepassing verklaard. Overeenkomstig die bepaling wordt de bestuurlijke geldboete “opgelegd en ingevorderd overeenkomstig artikel 11.2.5”, hetgeen onder meer impliceert dat een beroep kan worden ingesteld tegen de beslissing om die bestuurlijke geldboete op te leggen bij de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de goederen gelegen zijn.

Bij het ontworpen artikel 13/3, eerste lid, van het decreet van 29 maart 2002 wordt artikel 11.5.11, § 2, van het Onroerenderfgoeddecreet van toepassing verklaard. In deze bepaling wordt gerefereerd aan de mogelijkheid om een dwangbevel aan te vechten door dagvaarding voor de beslagrechter van het arrondissement van de plaats waar de goederen liggen.

In de twee geschetste gevallen is het onduidelijk of deze territoriale bevoegdheidsregels zonder meer kunnen worden toegepast op varend erfgoed (dat niet gebonden is aan een vaste plaats) en zo ja, hoe dit in de praktijk in alle gevallen kan worden bepaald.

4.2.3. Bij het ontworpen artikel 13/3, eerste lid, van het decreet van 29 maart 2002 worden de artikelen 11.4.3, § 3, en 11.5.7, § 8, van het Onroerenderfgoeddecreet van toepassing verklaard, waarin wordt gerefereerd aan een overschrijving in het hypotheekkantoor van het gebied waar het (onroerend) goed ligt, alsook artikel 11.4.4, § 3, van dat decreet, waarin wordt verwezen naar een wettelijke hypotheek op het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van de opgelegde herstelmaatregel. Op de vraag hoe deze bepalingen toegepast kunnen worden op het varend erfgoed, verklaarde de gemachtigde het volgende:

> “Gelet op het roerend karakter van het varend erfgoed, is het inderdaad bijzonder moeilijk om regels die steunen op hypothecaire publiciteit, van overeenkomstige toepassing te verklaren. (…) De hypotheek wordt gelegd op de zakelijke rechten van de veroordeelde. Omdat een zakelijk recht enkel betrekking kan hebben op een onroerend goed, zal deze zekerheid uiteraard geen betrekking [hebben] op het varend erfgoed zelf. Wat niet verhindert dat de decreetgever in een zekerheid (*in casu* een hypotheek op het onroerend vermogen van de overtreder of veroordeelde) kan voorzien, als waarborg voor de kosten van een gedwongen uitvoering van het bevolen herstel.”

Uit deze uiteenzetting blijkt dat ter zake een specifieke regeling voor het varend erfgoed vereist is, veeleer dan het van toepassing verklaren van bepalingen waarvan de gemachtigde zelf ook heeft erkend dat ze bijzonder moeilijk of zelfs niet kunnen worden toegepast op het varend erfgoed.

4.2.4. Bij het ontworpen artikel 13/1, § 2, van het decreet van 29 maart 2002 wordt artikel 11.2.6 van het Onroerenderfgoeddecreet van toepassing verklaard op de misdrijven bedoeld in het ontworpen artikel 13/1, § 1. In artikel 11.2.6 wordt evenwel gewag gemaakt van “andere misdrijven en inbreuken, bepaald door dit decreet” (waarvan een overzicht moet worden bezorgd door de verbalisant aan de procureur des Konings). Wellicht moet “dit decreet” dan worden gelezen als “het decreet van 29 maart 2002”, maar de andere interpretatie (namelijk dat het Onroerenderfgoeddecreet wordt bedoeld) is ook verdedigbaar, hetgeen leidt tot rechtsonzekerheid over de omvang van de betrokken informatieverplichting.

Een gelijkaardig probleem rijst bij artikel 11.2.4, §§ 1, 2 en 3, van het Onroerenderfgoeddecreet, dat van toepassing wordt verklaard bij het ontworpen artikel 13/2, eerste lid, van het decreet van 29 maart 2002. In de eerstgenoemde bepaling wordt het niet naleven van een aantal bepalingen van het Onroerenderfgoeddecreet strafbaar gesteld met een exclusieve bestuurlijke geldboete. Ook indien men zou voorhouden dat het niet de bedoeling is om die gevallen van strafbaarstelling toe te voegen aan de reeds in het ontworpen artikel 13/2, eerste lid, vermelde gevallen, moet worden vastgesteld dat sommige van die bepalingen van het Onroerenderfgoeddecreet wel degelijk van toepassing zijn verklaard bij het ontworpen artikel 13/3, eerste lid, van het decreet van 29 maart 2002. Hierdoor ontstaat rechtsonzekerheid over de precieze gevallen van strafbaarstelling.

4.2.5. Bij het ontworpen artikel 13/3, eerste lid, van het decreet van 29 maart 2002 worden de artikelen 11.3.1 en 11.3.3 van het Onroerenderfgoeddecreet van toepassing verklaard. Daarin komen bepalingen voor met betrekking tot de aanwijzing van toezichthoudende personen en de toegang door toezichthoudende personen tot bepaalde plaatsen. Precies hierover komt ook een – weliswaar uiterst summiere – regeling voor in het huidige artikel 13 van het decreet van 29 maart 2002. Die overlapping moet worden weggewerkt.

Deze opmerking geldt eveneens voor artikel 11.5.5, § 1, van het Onroerenderfgoeddecreet, dat een regeling bevat over de mogelijkheid voor de toezichthoudende personen om een stakingsbevel op te leggen.

4.2.6. De stellers van het ontwerp moeten nagaan welke onderdelen van de van toepassing verklaarde artikelen niet zonder meer kunnen worden toegepast in het kader van het decreet van 29 maart 2002 en dienen in het ontwerp bepalingen op te nemen die regelen hoe deze artikelen dan wel moeten worden toegepast. Indien dit tot een te ingewikkelde regeling leidt, kan het best een autonome handhavingsregeling in het decreet van 29 maart 2002 worden uitgewerkt.

4.3. Sommige bepalingen van het Onroerenderfgoeddecreet die bij de ontworpen artikelen 13/1, § 2, en 13/2, eerste lid, van het decreet van 29 maart 2002 van toepassing worden verklaard, worden in de ontworpen regeling herhaald. Dit is bijvoorbeeld het geval voor het ontworpen artikel 13/2, tweede lid, dat inhoudelijk overeenstemt met artikel 11.2.4, § 1, tweede lid, tweede en derde zin, van het Onroerenderfgoeddecreet. De gemachtigde verklaarde in dat verband het volgende:

> “Om de rechtsonderhorige toe te laten op een eenvoudige manier vast te stellen welke (straf)sanctie verbonden is aan een door het decreet Varend Erfgoed verboden gedraging, werd het nuttig geacht om de strafmaat / de hoogte van de bestuurlijke geldboete, gesteld op de misdrijven en inbreuken zoals omschreven in het decreet Varend Erfgoed, in het decreet zelf op te nemen, ook al worden daardoor (enkele) bepalingen van de van toepassing gestelde gedeelten van het Onroerenderfgoeddecreet (meer bepaald: art. 11.2.4 §1, 2de lid en artikel 11.2.6 §4, 1ste en 2de lid) herhaald.
>
> Het (woordelijk) herhalen van de betreffende bepalingen doet geen afbreuk aan de toepasselijkheid van hoofdstuk 11, afdeling 2, onderafdeling 4 en hoofdstuk 11 afdeling 2, onderafdeling 3 bij het opleggen van respectievelijk alternatieve en exclusieve bestuurlijke geldboetes wegens schendingen van het Decreet Varend Erfgoed. In het andere geval was de verwijzing naar de betreffende onderafdelingen overigens zinloos.”

Het is desalniettemin raadzaam om de bepalingen waarnaar verwezen wordt en die overlappen met bepalingen die reeds in de ontworpen regeling voorkomen, uit te zonderen van die verwijzing.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

5. In artikel 3 van het ontwerp schrijve men “Inventaris van het varend erfgoed” in plaats van “Inventaris van het onroerend erfgoed”.

Artikel 7

6. In de memorie van toelichting wordt met betrekking tot artikel 7 van het ontwerp uiteengezet dat de in die bepaling vermelde personen enkel toegang krijgen tot de als woongelegenheid of bedrijfslokaal gebruikte gedeelten als de eigenaar ervan daarvoor toestemming verleent. Dit wordt het best ook uitdrukkelijk bepaald in het ontworpen artikel 3/4 zelf.

Aangezien daarenboven ook de persoonlijke levenssfeer van de gebruikers van de betrokken gedeelten in het gedrang kan komen, moet ook worden bepaald dat deze gebruikers hun toestemming moeten verlenen.

Artikel 11

7. In het ontworpen artikel 3/8 wordt bepaald dat op het varend erfgoed dat in de inventaris is opgenomen, een herkenningsteken kan worden aangebracht. Er kan beter ook worden bepaald wie dat teken kan aanbrengen; volgens de gemachtigde kan dat de eigenaar of de gebruiker van het varend erfgoed zijn.

Artikel 12

8. In het ontworpen artikel 4, § 1, tweede lid, wordt bepaald dat de Vlaamse Regering vóór de voorlopige bescherming het advies inwint van de commissie. Een aantal aspecten van de adviesprocedure worden in de ontworpen bepaling geregeld, maar indien een meer gedetailleerde regeling bij een besluit van de Vlaamse Regering wordt beoogd, kan het best voorzien worden in een uitdrukkelijke delegatie aan de Vlaamse Regering om de nadere bepalingen met betrekking tot de adviesprocedure vast te stellen.

9. De verplichting voor de eigenaar, in het ontworpen artikel 4, § 3, eerste lid, om de gebruiker bij een beveiligde zending op de hoogte te brengen van de voorlopige bescherming, kan het best worden vermeld in de kennisgeving aan de eigenaar, naar analogie van hetgeen in het ontworpen artikel 5, § 2, 1°, wordt bepaald met betrekking tot de definitieve bescherming.

10. In het ontworpen artikel 4, § 4, tweede lid, kan worden bepaald dat de eigenaar de gebruiker op de hoogte moet brengen van de verlenging van de voorlopige bescherming, en binnen welke termijn hij dat moet doen, naar analogie van hetgeen bepaald wordt voor de melding van de voorlopige bescherming in het ontworpen artikel 4, § 3, eerste lid.

Tevens kan in het ontworpen artikel 4, § 4, vijfde lid, worden bepaald dat de eigenaar de gebruiker op de hoogte brengt van de opheffing van de voorlopige bescherming.

11. In het ontworpen artikel 4, § 5, wordt bepaald dat de toegang tot de vaartuigen voor de in de bepaling genoemde personen niet alleen is uitgesloten voor de gedeelten die gebruikt worden als woongelegenheden, maar voortaan ook voor de gedeelten die gebruikt worden als bedrijfslokalen. De gemachtigde verklaarde in dat verband het volgende:

> “Het is ook de bedoeling dat er toegang kan zijn tot de als woongelegenheden of bedrijfslokalen gebruikte gedeelten als er toestemming is van de eigenaar en in voorkomend geval van de gebruiker.”

Dit kan het best uitdrukkelijk worden bepaald naar analogie van het ontworpen artikel 3/4, rekening houdend met hetgeen daarover *sub* 6 is opgemerkt.

Artikel 13

12. In het ontworpen artikel 5, § 2, 1°, wordt bepaald dat de eigenaar “in voorkomend geval” de gebruiker op de hoogte brengt van de definitieve bescherming. De gemachtigde beaamde dat de woorden “in voorkomend geval” moeten worden weggelaten. Zoals de bepaling nu is geformuleerd, lijkt het immers alsof de eigenaar zelf kan beslissen of hij de gebruiker op de hoogte brengt of niet. Uiteraard is de ontworpen bepaling, ook in de aangepaste versie, zonder voorwerp indien er geen gebruikers zijn van het varend erfgoed.

Artikel 14

13. Op de vraag wat in het ontworpen artikel 5/1, § 2, eerste lid, wordt bedoeld met “[d]e voorwaarden en de vorm voor de voorlopige en definitieve bescherming”, antwoordde de gemachtigde het volgende:

> “Hiermee worden de procedure en de verplichtingen voor de eigenaars bedoeld. De procedure tot wijziging of opheffing van een besluit tot definitieve bescherming is dezelfde procedure die wordt doorlopen als voor de bescherming. De eigenaar heeft bovendien dezelfde kennisgevingsplichten aan de gebruiker.”

De ontworpen bepaling zou duidelijker zijn indien kortweg bepaald wordt dat de erin vermelde bepalingen van overeenkomstige toepassing zijn op de besluiten tot voorlopige en definitieve wijziging of opheffing van een besluit tot definitieve bescherming.

Artikel 16

14. Overeenkomstig het ontworpen artikel 8, § 5, eerste lid, is het verboden om voorlopig of definitief beschermd varend erfgoed buiten de Vlaamse Gemeenschap te brengen zonder toelating van het agentschap. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de nadere regels voor het aanvragen en het toekennen van de toelating en de geldigheidsduur en de periodieke vernieuwing ervan te bepalen. De gemachtigde verklaarde in dit verband het volgende:

> "Het is de bedoeling dat in de nadere regelen voor het aanvragen en afleveren van de toelating en de geldigheidsduur en periodieke vernieuwing ervan te bepalen op welke gronden een toelating wordt gegeven. Het is geenszins het opzet om toelatingen om beschermd varend erfgoed buiten Vlaanderen brengen te weigeren, maar wel om voorwaarden te koppelen aan het verlaten van het Vlaamse grondgebied."

Indien het effectief de bedoeling is om de Vlaamse Regering ook te machtigen om voorwaarden vast te stellen voor het verlenen van de toelating, moet dat met zoveel woorden aan de ontworpen delegatiebepaling worden toegevoegd.

Artikel 22

15. In het ontworpen artikel 13/1, § 1, 3°, moet allicht verwezen worden naar artikel 8, § 5, en niet naar artikel 8, § 6.

Artikel 25

16. Artikel 25 van het ontwerp strekt tot het aanbrengen van een wijziging in artikel 3, § 2, van het decreet van 24 januari 2003. Die laatste bepaling wordt vervangen bij artikel 12.1.31 van het Onroerenderfgoeddecreet, maar die wijzigingsbepaling treedt overeenkomstig artikel 12.4.1 van hetzelfde decreet pas in werking op een datum die door de Vlaamse Regering wordt bepaald.

Artikel 3, § 2, van het decreet van 24 januari 2003 zou bovendien ook gewijzigd worden bij het reeds vermelde voorontwerp van decreet 'tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, wat betreft de definitie van 'topstuk' en tot omzetting van de verordening (EG) nr. 116/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de uitvoer van cultuurgoederen', waarover de Raad van State op 24 januari 2014 advies 54.908/3 heeft gegeven. De bepaling zou dan luiden: "§ 2. Voor de roerende goederen die beschermd worden op grond van de

monumentenwetgeving[6], zijn artikel 8 tot en met 10 van dit decreet alleen van toepassing als de Vlaamse Regering dat uitdrukkelijk bepaald." Die wijzigingsbepaling zou eveneens pas in werking treden op een datum die door de Vlaamse Regering wordt bepaald.

De wijziging waartoe artikel 25 van het ontwerp strekt, is alleszins onverzoenbaar met de hiervoor weergegeven wijziging, maar kan wel doorgang vinden ten aanzien van artikel 3, § 2, van het decreet van 24 januari 2003, zoals die bepaling zal worden gewijzigd bij artikel 12.1.31 van het Onroerenderfgoeddecreet, tenminste als die wijzigingsbepaling in werking wordt gesteld voordat de ontworpen wijziging in werking treedt. Het zou eenvoudigheidshalve wellicht beter zijn als de stellers van het ontwerp de wijziging zoals die bij artikel 12.1.31 van het Onroerenderfgoeddecreet zou worden aangebracht, integreren in de ontworpen wijzigingsbepaling en dat artikel 12.1.31 opheffen.

Voorts moeten de stellers van het ontwerp nagaan of het die (al dan niet gecombineerde) wijziging, dan wel de hiervoor weergegeven wijziging (in het voorontwerp waarover advies 54.908/3 is gegeven) is die zij uiteindelijk beogen en moet de inwerkingtreding van de respectieve wijzigingsbepalingen dienovereenkomstig worden vastgesteld door de Vlaamse Regering. Het is uiteraard ook mogelijk om af te zien van bepaalde van deze wijzigingsbepalingen, maar dat gebeurt dan het best door ze op te heffen, veeleer dan door ze nooit in werking te laten treden.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS Jo BAERT

[6] "Monumentenwetgeving" wordt in dat voorontwerp van decreet gedefinieerd als "de regelgeving die de gewesten hebben uitgevaardigd ter bescherming van het onroerend cultureel erfgoed".